

Leuke waarnemingen 2016

AM = Marleen Aukes
BMR = Rosita Bink-Moenen
BvP = Pieter van Breugel
GK = Kees Goudsmits
KM = Martijn Kos
KP = Pim Kuijken
LS = Sandra Lamberts
NH = Hans Nieuwenhuijsen
SJ = Jan Smit
SJT = John Smit
SvA = Arno van Stipdonk
SvdE = Erik van der Spek
WdA = Albert de Wilde
WE = Eddy Willems

Chrysididae - goudwespen

Chrysis viridula [SJ]

Op 4 juli een vrouwtje in de Groenlanden bij Ooij (Ac. 190/191-430), zie ook Smit (2016).

Pseudospinolia neglecta [SvA]

Op 28 mei een mannetje samen met *Odynerus melanocephalus* in een slootrand langs het Julianakanaal bij Echt (Limburg) (Ac. 188-347).

Sapygidae – knotswespen

Sapyga similis [LS]

Een vrouwtje op 21 april in het Noord-Hollands duinreservaat, gebied Egmond (Ac. 103.7-511.2).

Vrouwtje van *Sapyga similis*. Foto Sandra Lamberts.

Pompilidae - spinnendoders

Eoferreola rhombica [SJ]

Waarneming van een vrouwtje op 18 juli in de berm bij Oud Reemst (Ac. 183-452).

Vespidae – plooiwingswespen

Microdynerus exilis [GK]

Op 23 juni een vrouwtje op roggeakkers bij Amerongen (Ac. 160-445).

Odynerus spinipes [SJ]

Waarneming van een kleine nestaggregatie in de Klompenwaard (Ac. 198/199-432/433) op 29 mei.

Vespa crabro [AM]

Een nest met werksters op 24 september op Schiermonnikoog, deze soort was niet eerder van dit eiland gemeld. Zie ook 'Veldobservaties' in HymenoVaria 13, pag. 62.

Vespula rufa [SvA]

Op 27 mei een koningin in het Weerterbos (Limburg) (Ac. 173-366).

Sphecidae – langsteelgraafwespen

Isodontia mexicana [BvP]

Op 15 augustus in totaal 11 afgesloten nestgangen ontdekt in een "bijenflat" aan de weg Rietven in Veghel (Ac. 167,3-404,8). Zie ook 'Veldobservaties' in HymenoVaria 13, pag. 61.

Crabronidae - graafwespen

Bembix rostrata [SJ]

Waarneming van een mannetje op 24 augustus in het Harger zandgat bij Groet (Ac. 105-525). Deze wesp was nog niet eerder uit dit duingebied gemeld.

Apidae s.l. - bijen

Megachilidae

Chelostoma campanularum [GK]

Op 18 juli twee mannetje op twee planten van het Rapunzellokje op een natuurcamping in dennenbos bij het Henschoter meer (Ac. 153-454). De camping is geheel omgeven door naaldbossen.

Coelioxys alata [BvP]

Een vrouwtje in de insectentuin in het Geerbos te Veghel (Ac. 165,9-404,5) op 5 augustus.

Coelioxys aurulenta [BMR]

In de tuin in Bennekom (Ac. 175.2-445) een vrouwtje op 14 juli.

Coelioxys conoidea [SvdE]

Een man op slangenkruid op 10 juni, Bergen, schaapskooi (Ac. 106.3-520.2).

Megachile analis [SvdE]

Op 3 juni twee mannetjes bij Wimmenum, 's Heerenweide (Ac. 105.3-517.7).

Megachile genalis [GK]

Op 26 augustus een vrouwtje op het gronddepot bij Itteren (Ac. 177-323).

Stelis ornatula [GK, WdA]

Op 19 juli een vrouwtje op Landgoed Den Treek (Ac. 154-459). Op 8 augustus een vrouwtje bij Klein Valkenisse (Ac. 24-390).

Stelis signata [BvP]

Op 23 juni één exemplaar op marjolein in de tuin in Veghel (Ac. 166.2-404.1).

Apidae

Anthophora quadrimaculata [KP]

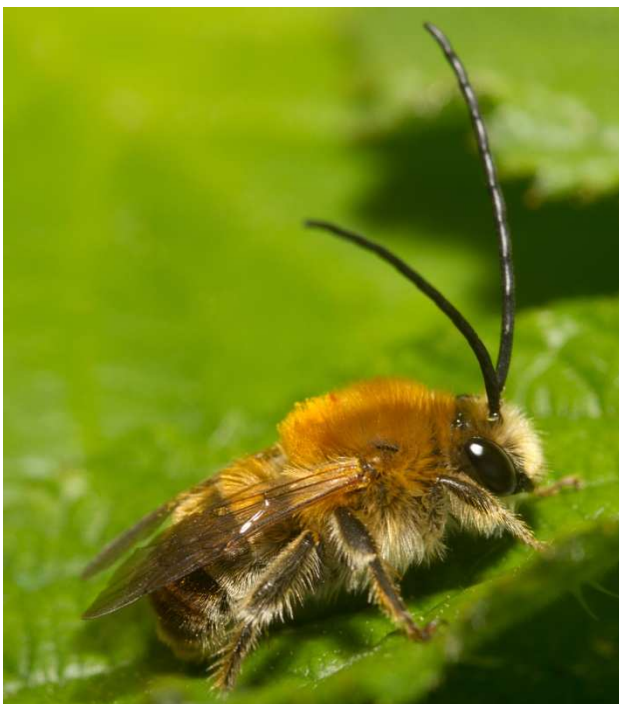
In de tweede helft van juni in mijn tuin in Zandvoort (Ac.96-487). Is elk jaar aanwezig, echter steeds minder in aantal.

Bombus barbutellus [SvdE]

Op 2 juli op Texel, Den Dennen, Tureluur (Ac. 111.7-563.8) een vrouw. In de malaiseval van 22-29 augustus op Texel, Westerduinen, bosrand (Ac. 110.781-563.009) een man. Nieuw voor Texel.

Bombus humilis [SJ, SJT]

Vijf koninginnen op 31 mei in het Dwingelderveld. Op 19 juli een werkster in het Dwingelderveld,

Eucera longicornis, man in Berg en Dal. Foto John Smit.

Davidshoeve (Ac. 222-535) op dopheide. Op 3 juli een werkster op slangenkruid op Texel, Bollekamer (Ac. 109.9-559.9).

Bombus rupestris [GK]

Op 15 juli een mannetje op een bloemenmengsel op roggeakkers van de Laarsenberg bij Rhenen (Ac. 168-441). Op 17 juli een mannetje op een bloemenmengsel op roggeakkers bij Amerongen (Ac. 160-445). Op 22 juli een man op camping de Thijmse Berg bij Rhenen (Ac. 166-443).

Bombus veteranus [SJ, JTS]

Op 18 september, tijdens de 1000-soortendag van EIS, een koningin, werkster en man op de Korendijkse slikken (Ac. 76-422).

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=22988>

Eucera longicornis [SJT]

Op 19 mei meer dan 100 mannetjes en enkele vrouwtjes in Berg en Dal, Ons Erf (192.7-425.2).

Nomada baccata [WE, NH, SJ]

Op 8 mei een exemplaar te Westmalle (B.) (RD 105.129-367.425), hier waren zowel mannetjes als vrouwtjes en een parende koppeltje van *Andrena argentata*. Twee vrouwtjes op 17 augustus op de Tongerense hei bij Epe (Ac. 190-482), bij de nesten van *Andrena argentata*. Op 20 augustus twee vrouwtjes in de duinen bij Schoorl. Op 24 augustus twee vrouwtjes in het Harger zandgat bij Groet (Ac. 105-525), ook bij nesten van *Andrena argentata*.

Nomada integra [GK]

Op 8 mei een mannetje op het gronddepot bij Itteren (Ac. 177-323).

Nomada melatboracica [SJ, SJT, SvA]

Drie mannetjes op 11 mei bij de Curfsgroeve (Ac. 181-320). Een mannetje op 21 mei in de Curfsgroeve (Ac. 181-320).

Nomada mutica [SJ, SJT]

Een mannetje op 6 mei en een vrouwtje bij de nestingang van *Andrena ferox* op 11 mei, beiden bij de Curfsgroeve (Ac. 181-320).

Nomada sexfasciata [SJT]

Op 19 mei zes exemplaren in Berg en Dal, Ons Erf (192.7-425.2).

Andrenidae

Andrena bimaculata [SvdE]

Op 5 mei een vrouwtje op Texel, 't Noorden (Ac. 121.1-570.4) en een vrouw op paardenbloem, Texel, De Zandkuil (Ac. 117.5-561.7), nieuw voor Texel.

Andrena coitana [NH, SJ]

Op 17 augustus twee mannetjes en twee vrouwtjes in het bos bij Epe, Hooghe zand (Ac. 190-481). En vier vrouwtjes in het bos van de Tongerense hei (Ac. 190-482). De vrouwtjes zaten op rode bosbes. Zie ook Nieuwenhuijsen (2016).

Andrena falsifica [SJT]

Diverse exemplaren op verschillende plekken in het Dwingelderveld.

Andrena ferox [SJT]

Op 11 mei een mannetje vliegend boven het pad en vijf vrouwtjes die het nest in en uit gingen, bij de Curfsgroeve (Ac. 181-320).

Andrena gravida [KM]

Op 19 april een mannetje in de Bosjes van Poot, Den Haag (Ac. 78.0-456.3). De mij bekende waarnemingen langs de kust van Zuid-Holland zijn allemaal van voor 1970 (Peeters et al. 2012).

Andrena synadelphæ [SvdE]

Op 22 april op Texel, Zandkuil (Ac. 117.5-561.7), een man op kruipwilg. Nieuw voor Texel

Andrena tarsata [S], [SJT]

Op 19 juli 6 exemplaren, een mannetje en vijf vrouwtjes in het Dwingelderveld, Davidshoeve (Ac. 222-535) op tormentil. En een vrouwtje in het Dwingelderveld, Benderse berg, fietspad (Ac. 222-534) ook op tormentil.

Andrena vaga [KM]

Op 20 april twee mannetjes in het Westduinpark, Den Haag (Ac. 75.7/8-454.2). Op een plekje met kalkarme oude duinen in het grotendeels uit kalkrijke jonge duinen bestaande gebied. Recent langs de Zuid-Hollandse kust slechts in één uurhok aangetroffen (Peeters et al. 2012).

Andrena viridescens [GK]

Op 1 mei een mannetje op het gronddepot bij Itteren (Ac.177-323). Op 8 mei een vrouwtje langs het Julianakanaal bij Elsloo (Ac. 181-329).

Halictidae

Halictus quadricinctus [GK]

Op 8 mei een vrouwtje in een nestje verdwijnend op het gronddepot bij Itteren (Ac. 177-323).

Lasioglossum fulvicorne [SvdE]

Een vrouw op 9 juli op Texel, 't Noorden, Lancasterdijk (Ac. 122.3-570.3). Nieuw voor Texel.

Lasioglossum nitidiusculum [SvdE]

Op 3 juni een vrouwtje bij Wimmenum, Rozenduin (Ac. 104.8-517.8) en een vrouwtje bij Wimmenum, 's Heerenduin (Ac. 105.3-517.7). Een vrouwtje bij Bakkum-Noord (Ac. 105.- 510.1) in de malaiseval van Kees Zwakhals, 1-4 juni. Nieuw voor het vasteland van NH boven het Noordzeekanaal.

Lasioglossum pygmeum [GK]

Op 1 mei een vrouwtje op het gronddepot bij Itteren (Ac. 177-323).

Colletidae

Hylaenus pictipes [SvdE]

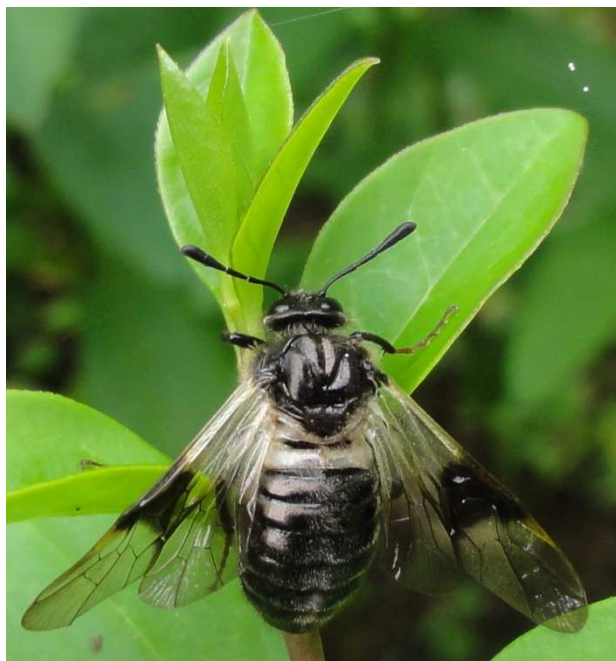
Een man in de malaiseval van Kees Zwakhals, Noord-Bakkum (Ac. 105.0-510.1). Nieuw voor Noord-Holland boven het Noordzeekanaal.

Symphyta - zaagwespen

Cimbicidae – knotssprietbladwespen

Abia fasciata [BMR]

Op 23 juni zat er een kamperfoeliebladwesp in de tuin in Bennekom (Ac. 175.2-445).

Abia fasciata, kamperfoeliebladwesp. Foto Rosita Bink-Moenen.

Strepsiptera - waaiervleugeligen

Pseudoxenos heydeni [BvP]

Op 4 augustus in de tuin in Veghel (Ac. 166.2-404.1) een vrouwtje van *Ancistrocerus gazella*, met in het achterlijf een pop van een mannetje van *Pseudoxenos heydeni* en een uitgekomen pop van een mannetje.

Literatuur

- Nieuwenhuijsen, H., 2016. De boszandbij *Andrena coitana* herontdekt in Nederland. - Nederlandse Faunistische Mededelingen 47: 41-47.
- Peeters, T.M.J., H. Nieuwenhuijsen, J. Smit, F. Van der Meer, I.P. Raemakers, W.R.B. Heitmans, C. van Achterberg, M. Kwak, A.J. Loonstra, J. de Rond, M. Roos M & M. Reemer, 2012. De Nederlandse bijen (Hymenoptera: Apidae s.l.). Natuur van Nederland 11. - Naturalis Biodiversity Center & EIS-Nederland, Leiden, 544 p.
- Smit, J., 2016. *Chrysis viridula* duikt op in de Gelderse Poort. - HymenoVaria 13: 64-66.